

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 31/05**

mun. Chișinău

29 februarie 2024

Inspectorul de integritate superior al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Ana Croitor, examinând materialele dosarului de control al averii și intereselor personale, inițiat în privința *dnei Ana Țiganaș, director al Instituției de Educație Timpurie nr. 78 din mun. Chișinău*, născută la data de XXXXX, IDNP XXXXX, domiciliată în XXXXX, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A C O N S T A T A T :

La data de 15.03.2023, în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea cu nr. 2128, cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale de către dna Ana Țiganaș, director al Instituției de Educație Timpurie nr. 78 din mun. Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (*în continuare Legea nr. 132/2016*), în aceeași zi, sesizarea menționată supra a fost distribuită aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire al sesizărilor, inspectorului de integritate subsemnat, ce a stat la baza formării dosarului de control nr. 20230136006.

Potrivit sesizării : „...*Se solicită inițierea controlului în privința dnei Ana Țiganaș, director al Instituției de Educație Timpurie nr. 78 din mun. Chișinău, pe motivul admiterii de omisiuni sau erori în completarea declarațiilor de avere și interese personale...*”.

La etapa verificării prealabile, fiind accesat Sistemul Informațional Automatizat „e-Integritate” s-a constatat că dna Ana Țiganaș deține calitatea de subiect al declarării averii și a intereselor personale, ca urmare a exercitării funcției de director al Instituției de Educație Timpurie nr. 78 din mun. Chișinău, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (*în continuare Legea nr. 133/2016*).

Dat fiind faptul stabilirii de către inspectorul de integritate a existenței unei bănuieli rezonabile de încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, în temeiul art. 31 din Legea nr. 132/2016, prin Procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 51/05 din 07.04.2023, în privința dnei Ana Țiganaș a fost inițiat controlul averii și a intereselor personale.

La data de 07.04.2023, prin scrisoarea cu nr. 04-05/2289, recepționată la data de 22.05.2023 (fapt confirmat prin avizul de recepție nr. DS8004607331AS, anexat la materialele dosarului), dna Ana Țiganaș a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului averii și intereselor personale și despre drepturile prevăzute la art. 32 din Legea nr. 132/2016. Totodată, prin scrisoarea cu nr. de ieșire 04-05/2290 din 07.04.2023, despre inițierea controlului a fost informat și autorul sesizării.

Este esențial de menționat faptul că, controlul a fost efectuat în conformitate cu prevederile Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

În accepțiunea art. 1 alin. (2) din Legea nr. 133/2016, prezenta lege are drept scop instituirea măsurilor de prevenire și de combatere a îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate, precum și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor.

Potrivit art. 33 alin. (3) din Legea nr. 132/2016, în procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele și informațiile privind averea deținută a persoanei supuse controlului, precum și modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică. Controlul poate fi inițiat pe durata exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică, precum și în decurs de trei ani după încetarea exercitării acestora.

Astfel, în vederea stabilirii perioadei controlului, inspectorul de integritate a solicitat și recepționat de la Direcția Generală Educație, Tineret și Sport Chișinău a Consiliului municipal Chișinău, informații și acte referitor la perioada deținerii de către dna Ana Țiganaș a funcției de director al Instituției de Educație Timpurie nr. 78 din mun. Chișinău.

Prin urmare, s-a stabilit efectuarea controlului averii și a intereselor personale în privința dnei Ana Țiganaș, pentru perioada 01.08.2016 (data intrării în vigoare a Legii nr. 132/2016 în baza căreia averea nejustificată poate fi confiscată pe cale civilă) – 07.04.2023 (data inițierii controlului).

Potrivit art. 33 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, controlul averii și intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. În consens cu art. 2 din Legea nr. 133/2016, *membru de familie* - soțul/soția, copilul minor, inclusiv cel adoptiv sau persoana aflată la întreținere a subiectului declarării.

Astfel, potrivit datelor din SIC „Acces-Web” (Registrul de stat al Populației), dna Ana Țiganaș, se află în relație de căsătorie cu dl XXXXX (IDNP XXXXX). Totodată, în perioada aferentă controlului, subiectul vizat împreună cu soțul au avut la întreținere un copil minor – XXXXX (IDNP XXXXX).

Racordând informațiile identificate la prevederile cadrului legal care guvernează speța, inspectorul de integritate menționează că controlul averii și a intereselor personale inițiat în privința dnei Ana Țiganaș a fost extins și asupra membrilor familiei acesteia (soțul și copilul minor).

Pentru realizarea atribuțiilor de control și acumularea materialului probatoriu relevant, în scopul stabilirii existenței/inexistenței diferenței substanțiale dintre averea dobândită, veniturile obținute și cheltuielile suportate de către subiectul declarării dna Ana Țiganaș și membrii familiei sale, pe perioada exercitării controlului (01.08.2016-07.04.2023), în temeiul prevederilor art. 20 alin. (1) lit. a)-d) și art. 33 alin.(6) din Legea nr. 132/2016, având la bază informațiile declarate pe propria răspundere în declarațiile sale de avere și interese personale, inspectorul de integritate a accesat registrele informaționale de stat (extrasele fiind anexate la dosarul de control), precum și

a solicitat informații și documente de la entitățile publice și private înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și de la persoane fizice.

În partea ce vizează veniturile obținute de subiectul controlului și membrii familiei sale, de menționat că, potrivit răspunsurilor B.C. „MAIB” SA nr. 3592 din 26.04.2023 și BC „Moldindconbank” S.A. nr. 4067 din 13.05.2023, s-a constatat faptul că, dna Ana Țiganaș și soțul acesteia au extras în numerar mijloace bănești din conturile bancare avute în gestiune (formate din plăți salariale, indemnizații, incapacitate temporară de muncă, contractare/eliberare credite (or, potrivit informației furnizată de BC „MAIB” S.A, în perioada 01.08.2016-07.04.2023, dna Ana Țiganaș a beneficiat de următoarele produse creditare: 18.04.2017 – 30 000 lei; 24.10.2018 – 80 000 lei; 27.09.2021 – 70 000 lei; 29.06.2021 – 100 000 lei; 20.05.2022 – 99 520 lei; iar dl XXXXX la data de 19.04.2017 a beneficiat de un credit în sumă de 27 000 lei), plăți sociale (pensia și suport financiar)), după cum urmează: pentru perioada 01.08.2016-31.12.2016 – 38 200 lei; anul 2017 – 187 882,35 lei; anul 2018 – 195 562,79 lei; anul 2019 – 139 816 lei; anul 2020 – 183 643,95 lei; anul 2021 – 373 597,28 lei, anul 2022 – 246 298,77 lei, pentru perioada 01.01.2023-07.04.2023 – 42 250 lei.

De asemenea, în conformitate cu datele prezentate de B.C. „MAIB” S.A, subiectul controlului a recepționat transferuri de peste hotare prin intermediul sistemelor internaționale de plăți, și anume: la data de 16.06.2017 - 200 Euro de la cet. XXXXX și 200 Euro de la cet. XXXXX. De precizat că, sumele de bani au fost considerate ca venituri, or, prin explicația depusă la data de 06.11.2023, dna Ana Țiganaș a comunicat că, respectivele sume reprezintă donații făcute de nanii de botez a fiice sale XXXXX, care nu au avut posibilitate să se prezinte la botez și au decis să facă cadou.

Totodată, potrivit răspunsurile companiilor de creditare („Biroul de Credit” SRL, „Via Scope” SRL și „Infodebit Credit Report” SRL, în consens cu cele furnizate de OCN „Easy Credit” SRL, se reține următoarele:

- La data de 25.05.2017, dna Ana Țiganaș a contractat un împrumut de la O.C.N. „Easy Credit” SRL, în mărime de 30 000 lei, pe un termen de 12 luni (contractul de credit 894151272 din 25.05.2017), bani primiți în numerar – sumă ce a fost inclusă ca „venit” în tabelul de calcul al veniturilor și cheltuielilor;

- La data de 09.08.2018, dna Ana Țiganaș a contractat un împrumut de la O.C.N. „Easy Credit” SRL, în mărime de 30 000 lei, pe un termen de 24 luni (contractul de credit 099237400 din 09.08.2018), bani primiți în numerar – sumă ce a fost inclusă ca „venit” în tabelul de calcul al veniturilor și cheltuielilor;

- La data de 10.09.2020, dna Ana Țiganaș a contractat un împrumut de la O.C.N. „Easy Credit” SRL, în mărime de 8139 lei, pe un termen de 10 luni (contractul de credit 094369734 din 10.09.2020), pentru procurare tabletă și servicii adiționale – sumă ce nu a fost luată în considerație ca „venit”, or, potrivit actelor aferente contractului prezentat, suma de bani a fost transferată la contul comerciantului (intermediar de credit), iar prin Actul de predare-primire din 10.09.2020 se atestă procurarea bunului menționat supra, precum și cheltuieli suplimentare în cuantum de 458 lei – sumă ce a fost inclusă ca „cheltuieli” în tabelul de calcul, parte componentă a dosarului de control;

- La data de 28.07.2021, dl XXXXX a contractat un împrumut de la O.C.N. „Easy Credit” SRL, în mărime de 11 944 lei, pe un termen de 10 luni (contractul de credit nr. 092418098 din 28.07.2021), pentru procurare smartphone, asigurări adiționale - sumă ce nu a fost luată în considerație ca „venit”, or, potrivit actelor aferente contractului prezentat, suma de bani a fost

transferată la contul comerciantului (intermediar de credit) pentru finanțarea bunului procurat de debitor, iar prin Actul de predare-primire din 28.07.2021 se atestă procurarea bunului menționat supra, precum și cheltuieli suplimentare în cuantum de 254 lei (procurare husă) – sumă ce a fost inclusă ca „cheltuieli” în tabelul de calcul, parte componentă a dosarului de control.

Potrivit răspunsului Agenției Servicii Publice înregistrat cu nr. de intr. 3746 din 02.05.2023, s-a reținut că subiectul controlului și membrii familiei acesteia au deținut pe toată perioada supusă controlului următoarele bunuri mobile și imobile:

- Mijlocul de transport de model VAZ 21099, a/f. 1992, nr. XXXXX, dobândit cu drept de proprietate de către dna Ana Țiganaș în anul 1997;

- Încăperea locativă cu nr. cad. XXXXX – apartamentul nr. XXXXX, cu S-29,5 m.p., amplasat în XXXXX, dobândit cu drept de proprietate la 17.11.2015, în temeiul Adeverinței nr. 213 din 16.02.1995 (duplicat din 16.11.2015);

- Construcția (casa de locuit individuală) cu nr. cad. XXXXX, S-282 m.p, amplasată în XXXXX, obținută în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005;

- Terenul (pentru construcții) cu nr. cad. XXXXX, S-0,1503 ha, amplasat în XXXXX, obținut în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005;

- Terenul (cu destinație grădină) cu nr. cad. XXXXX, S-0,15 ha, amplasat în XXXXX (extravilan), obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 18.12.2014, înregistrat la cadastru la 02.11.2015;

- Terenul (pentru construcții) cu nr. cad. XXXXX, S-0,1485 ha, amplasat în XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016;

- Terenul (pentru construcții) cu nr. cad. XXXXX, S-0,4 ha, amplasat în XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016;

- Terenul (pentru construcții) cu nr. cad. XXXXX, S-0,2296 ha, amplasat în XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016;

- Terenul (pentru construcții) cu nr. cad. XXXXX, S-0,19 ha, amplasat în XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016;

- Terenul (pentru construcții) cu nr. cad. XXXXX, S-0,22 ha, amplasat în XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016;

- Terenul (pentru construcții) cu nr. cad. XXXXX, S-0,1509 ha, amplasat în XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 75 din 11.01.2012, înregistrat la cadastru la 11.01.2012;

- Terenul (cu destinație grădină) cu nr. cad. XXXXX, S-0,15 ha, amplasat în XXXXX, extravilan, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 1329 din 12.07.2012, înregistrat la cadastru la 17.07.2012.

Prin urmare, reieșind din cele expuse, se atestă că familia subiectului declarării, în perioada controlului nu a obținut venituri din înstrăinarea unor bunuri mobile sau imobile, deținute cu drept de proprietate.

Însă, pe de altă parte, actele furnizate de Agenția Servicii Publice denotă că dna Ana Țiganaș împreună cu soțul său, au suportat cheltuieli pentru procurarea unor bunuri imobile, după cum urmează:

- Terenurile (cu destinație grădină) cu nr. cad. XXXXX (S-0,14 ha) și nr. cad. XXXXX (S-0,1017 ha), amplasate în XXXXX, extravilan, obținute în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 7527 din 16.10.2019, înregistrat la cadastru 24.12.2019, la prețul total de 2130 lei, achitați în numerar – sumă ce a fost inclusă în tabelul de calcul la rubrica „cheltuieli”. Suplimentar, au fost incluse ca „cheltuieli” și plățile achitate de către cumpărător cu titlu de „taxă de stat” și „plata pentru asistența notarială”, aferente contractului de vânzare-cumpărare menționat supra.

- Încăperea locativă cu nr. cad. XXXXX, S-70,2 m.p, situată în XXXXX, dobândită cu drept de proprietate la data de 09.02.2018, în temeiul Actului de transmitere-primire Nr. 7 din 08.02.2018 și contractului privind investițiile în construcții Nr. 7084 din 13.04.2017.

Cu privire la cheltuielile suportate în raport cu modificarea patrimonială enunțată supra, inspectorul de integritate consideră oportun de a elucida următoarele momente:

Potrivit răspunsurilor și actelor prezentate de SRL „Dansicons”, înregistrate cu nr. de intr. 4400 din 25.05.2023 și nr. 10504 din 23.10.2023, se comunică următoarele: La data de 14.08.2015 între „Dansicons” SRL și XXXXX a fost încheiat contractul investițional nr. 16/I din 14.08.2015 privind construcția spațiului locativ, care avea ca obiect imobilul (apartamentul cu 1 cameră) cu nr. cad. XXXXX, S-45,6 m.p., amplasat în XXXXX, iar prețul suprafeței totale pentru respectivul obiect fiind de 34 200 Euro.

Între timp, contractul investițional nr. 16/I din 14.08.2015 a fost reziliat, fiind încheiat la 12.04.2017 cu XXXXX un nou contract - contractul investițional nr. 77/I din 12.04.2017 privind construcția spațiului locativ, care avea ca obiect construcția unui apartament cu 2 camere, cu S-69,6 m.p., contra sumei de 50 112 Euro.

De menționat că, plățile efectuate anterior în baza contractului investițional nr. 16/I din 14.08.2015 (în sumă totală de 663 696,34 lei) au fost transmise în contul achitării contractului nou. Iar, conform Actului de verificare, suma totală a plăților efectuate în temeiul contractului investițional nr. 77/I din 12.04.2017 privind construcția spațiului locativ constituie 407 805 lei.

Respectiv, la 08.02.2018, părțile „Dansicons” SRL și XXXXX au semnat Actul de primire-predare a apartamentului în cauză, ulterior achitării de către beneficiar a sumei totale aferente contractului privind construcția bunului imobil în cuantum de 1 071 501,34 lei.

Reieșind din faptul că, toate plățile au fost efectuate prin transfer, suma de 596 805 lei care reprezintă suma totală a plăților efectuate în perioada 01.08.2016 (data inițierii controlului) – 08.02.2018 (data achitării integrale a costului apartamentului), în temeiul contractelor investiționale nr. 16/I din 14.08.2015 și nr. 77/I din 12.04.2017 privind construcția spațiului locativ, nu a fost inclusă „ca cheltuieli” în tabelul de calcul al veniturilor și cheltuielilor, însă, a fost inclusă ca „cheltuieli” – alimentări ale contului bancar deținut de către dl XXXXX în cadrul „OPT Bank” S.A, efectuate de către subiectul controlului și soțul acesteia, în vederea achitării/transferării prețului stabilit în baza contractului menționat supra, precum și plățile efectuate în numerar cu titlu de „taxă de stat” și „plata pentru serviciul notarial” aferente înregistrării notariale a contractului investițional nr. 77/I din 12.04.2017.

În altă ordine de menționat că, în cadrul controlului s-a stabilit că, la data de 25.10.2018, între SRL „Dansicons” (vânzător) și dna Ana Țiganaș (cumpărător) a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 12546, prin care „vânzătorul” a vândut iar „cumpărătorul” a cumpărat încăperea nelocativă – debara, cu nr. cad. XXXXX, cu suprafața de 6,2 m.p., situată în XXXXX,

contra sumei de 3000 euro, ceea ce constituie conform cursului oficial al monedei euro a BNM – suma de 58 458 lei, achitați prin transfer bancar la ziua semnării contractului. Prin urmare, respectiva sumă nu a fost inclusă ca „cheltuieli” în tabelul de calcul al veniturilor și cheltuielilor, însă, a fost inclusă ca „cheltuieli” - alimentarea contului bancar la data de 24.10.2018 în sumă de 58 458 lei, deținut de către subiectul controlului la instituția bancară „OTP Bank” S.A., alimentare efectuată în vederea achitării/transferării prețului stabilit în baza contractului menționat supra, precum și plățile efectuate în numerar cu titlu de „taxă de stat” și „plata pentru serviciul notarial” aferente înregistrării notariale a contractului de vânzare-cumpărare.

De asemenea, cu privire la cheltuieli, se reține că, prin răspunsurile B.C. „MAIB” S.A., nr. 3592 din 26.04.2023, B.C. „Moldindconbank” S.A. nr. 4067 din 13.05.2023, „OTP Bank” S.A. nr. 3823 din 04.05.2023 și O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. nr. 4692 din 05.06.2023, s-a stabilit faptul că, subiectul declarației și membrii familiei acestuia au suportat cheltuieli din numerar prin alimentări de conturi bancare, achitări credite (inclusiv credit contractat anterior perioadei controlului), alte plăți, după cum urmează: pentru perioada 01.08.2016-31.12.2016 - 118 510 lei; anul 2017 – 498 404 lei; anul 2018 – 251 241,73 lei; anul 2019 – 67 711,65 lei; anul 2020 – 56 590,42 lei; anul 2021 – 56 113 lei, anul 2022 – 51 873,98 lei, pentru perioada 01.01.2023-07.04.2023 – 33324 lei.

Potrivit răspunsului S.A. „Intact Asigurări” subiectul controlului și membrii familiei acestuia au suportat cheltuieli pentru achitarea serviciilor în numerar, în cuantum de 100 lei, în temeiul contractului de asigurare facultativă de accidente din 28.07.2021, încheiat între dl XXXXX și compania de asigurare menționată supra.

Conform răspunsului furnizat de Centrul de Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație cu nr. de intr. 3229 din 12.04.2023, în consens cu răspunsul prezentat de universitate, înregistrat cu nr. de intr. 12272 din 27.11.2023, se reține că dna Ana Țiganaș a suportat cheltuieli în numerar prin achitarea la casieria Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din mun. Chișinău, a plăților pentru studii în perioada anilor 2018-2020, după cum urmează: anul 2018 - 3200 lei; anul 2019 – 9300 lei.

În contextul răspunsului Serviciului Fiscal de Stat nr. 3292 din 14.04.2023, au fost stabilite cheltuieli în numerar din achitări la bugetul public național (a impozitului pe venit, impozitul funciar, impozitul pe bunurile imobiliare, taxe pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, taxe de stat), după cum urmează: pentru perioada 01.08.2016-31.12.2016 – 1000 lei; anul 2017 – 594, 32 lei; anul 2018 – 1572,28 lei; anul 2019 – 1572,89 lei; anul 2020 – 1250,22 lei; anul 2021 – 1150,91 lei, anul 2022 – 3047,62 lei.

În final, reieșind din extrasele de pe conturile bancare deținute de subiectul declarației și soțul său în coraport cu datele furnizate de prestatorii de servicii, se reține că, familia acesteia operează în general cu „numerarul” la efectuarea plăților în raport cu cheltuielile pentru existență, fapt ce a condus la includerea în tabelul de calcul a veniturilor și cheltuielilor, a sumelor cu titlu de „cheltuieli minime de existență pentru 3 membri/lunar”, reieșind din datele oficiale generate de Biroul Național de Statistică, după cum urmează: pentru perioada 01.08.2016-31.12.2016 - 30 823,5 lei; anul 2017 – 74 613,6 lei; anul 2018 – 75 882,6 lei; anul 2019 – 82 524,6 lei; anul 2020 – 83 476,8 lei; anul 2021 – 85 453,2 lei, anul 2022 – 104 826,6 lei; pentru perioada 01.01.2023-07.04.2023 – 30 718,9 lei. Or, potrivit pct. 114 din Metodologia de efectuare a verificărilor și controalelor de către inspectorii de integritate, aprobată prin Ordinul Președintelui ANI nr. 8 din 24.01.2024, în vigoare din 12.02.2024, la rubrica „cheltuieli (fluxuri de numerar de ieșire)” se vor include inclusiv cheltuielile de trai. Iar în consens cu pct. 20 din Metodologia enunțată supra, în

cazul controlului averii, inspectorii de integritate se vor baza pe datele oficiale și după caz de cele statistice.

Conform art. 2 din Legea nr. 152/2012 cu privire la minimul de existență (în continuare Legea nr. 152/2012), în sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

- *minim de existență* – indicator ce reprezintă mărimea valorică a volumului minim de consum al bunurilor materiale și a serviciilor pentru satisfacerea necesităților principale, menținerea sănătății și pentru susținerea viabilității omului.

În sensul art.3 din Legea menționată supra, în mărimea minimului de existență se includ: a) mărimea valorică a coșului alimentar; b) cheltuielile pentru procurarea mărfurilor industriale și pentru achitarea serviciilor prestate populației; c) mărimea primelor și a contribuțiilor obligatorii. Mărimea minimului de existență pentru o persoană se determină în lei pe fiecare lună.

Conform art. 5 alin.(6) din Legea nr. 152/2012, Biroul Național de Statistică calculează mărimea minimului de existență și o publică semestrial și anual în edițiile sale periodice.

Prin urmare, inspectorul concluzionează că, „cheltuieli minime de existență” includ în sine acele cheltuieli (minime) necesare/suportate de către o persoană în vederea satisfacerii necesităților principale, menținerea sănătății și pentru susținerea viabilității omului.

Revenind la esența controlului averii și al intereselor personale, este de menționat că, această constă în stabilirea existenței sau inexistenței diferenței substanțiale între averea dobândită și veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică, în aceeași perioadă.

În conformitate cu prevederile art. 2 din Legea nr.133/2016, următoarele noțiuni se definesc astfel:

diferență substanțială - diferența care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea subiectului declarării deținută la începutul perioadei în care acesta a devenit subiect al declarării, cumulată cu veniturile obținute în această perioadă, inclusiv veniturile membrilor de familie sau al concubinului/concubinei, pe de o parte, și averea deținută la începutul verificării, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte;

avere – totalitatea bunurilor subiectului declarării, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață sau aflate în posesia subiectului declarării ori a membrilor familiei ori a concubinului/concubinei lui în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translativ de posesie și de folosință, precum și totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale dobândite de subiectul declarării în țară sau în străinătate;

venit – orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate.

Așadar, în rezultatul controlului inspectorul de integritate a stabilit următoarele:

Perioada/ Anul	Venit (extragerile din conturi și veniturile obținute în numerar)	Venit (sold inițial/ numerar din anul precedent)	Cheltuieli	Economii în numerar rămase la finele anului/perioadei	Diferență stabilită pe parcursul perioadei/anului
01.08.2016 - 31.12.2016	38 200 MDL	0 MDL	150 333,5 MDL	0 MDL	-112 133,5 MDL
2017	226 015,95 MDL	0 MDL	574 011,92 MDL	0 MDL	-347 995,97 MDL
2018	225 562,79 MDL	0 MDL	332 589,61 MDL	0 MDL	-107 026,82 MDL
2019	139 816 MDL	0 MDL	164 450,14 MDL	5769,51 MDL	-30 403,65 MDL
2020	183 643,95 MDL	5769,51 MDL	141 775,44 MDL	47 638,02 MDL	- MDL
2021	373 597,28 MDL	47 638,02 MDL	143 071,11 MDL	278 164,19 MDL	- MDL
2022	246 298,77 MDL	278 164,19 MDL	159 748,2 MDL	240 949,37 ¹ MDL	- MDL
01.01.2023 - 07.04.2023	42 250 MDL	240 949,37 MDL	64 042,9 MDL	XXXXX ² MDL	- MDL

¹La depunerea declarației de avere și interese personale pentru anul 2021, la data de 30.03.2022, subiectul controlului nu a declarat deținerea numerarului, deci suma din tabelul de calcul a fost diminuată de la XXXXX MDL la XXXXX MDL. Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 458/2021, cuantumul salariului mediu lunar pe economie pentru anul 2022 a fost în mărime de 9900 MDL, iar $15 \cdot 9900 = 148\,500$ MDL.

²La depunerea declarației de avere și interese personale pentru anul 2022, la data de 10.03.2023, subiectul controlului nu a declarat deținerea numerarului, deci suma din tabelul de calcul a fost diminuată de la XXXXX MDL la XXXXX MDL. Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 936/2022, cuantumul salariului mediu lunar pe economie pentru anul 2023 a fost în mărime de 11700 MDL, iar $15 \cdot 11700 = 175\,500$ MDL.

Or, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 133/2016, la depunerea declarației de avere și interese personale, subiectul declarării declară numerarul în monedă națională sau în valută străină care depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie și care nu face obiectul unor depuneri în instituțiile financiare. Respectiv, în cazul deținerii de numerar ce depășește 15 salarii medii pe economie, subiectul controlului a avut obligația de a-l declara, iar prin nedeclararea acestuia se prezumă că numerarul a fost cheltuit.

De menționat că, inspectorul de integritate a luat în calcul toate veniturile obținute legal/justificate și raportate oficial în declarațiile de avere și interese personale ale dnei Ana

Țiganaș (depuse pînă la inițierea controlului), precum și cele comunicate de organele abilitate și în final rezultă diferențe, după cum urmează:

Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului RM nr. 879/2015 prin care a fost stabilit cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, în mărime de 5050 lei, prin raportare la diferența identificată pentru perioada 01.08.2016-31.12.2016, se constată o diferență în mărime de *22,20 salarii medii lunare pe economie*.

Conform Hotărârii Guvernului RM nr. 1233/2016 (modificată) prin care a fost stabilit cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2017, în mărime de 5600 lei, prin raportare la diferența identificată pentru anul 2017 se constată o diferență în mărime de *62,14 salarii medii lunare pe economie*.

Considerând prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 54/2018 prin care a fost stabilit cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2018, în mărime de 6150 lei, prin raportare la diferența identificată pentru anul 2018 se constată o diferență în mărime de *17,40 salarii medii lunare pe economie*.

În corespundere cu Hotărârea Guvernului RM nr. 21/2019 din 18.01.2019, prin care a fost stabilit cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2019, în mărime de 6975 lei, prin raportare la diferența identificată pentru anul 2018 se constată o diferență în mărime de *4,35 salarii medii lunare pe economie*.

Potrivit art. 20 alin.(2), lit. a¹) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate este obligat să respecte metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, să nu emită, fără motive convingătoare, acte care se abat de la practica generalizată de verificare și control a inspectorilor de integritate.

Conform pct. 115 din *Metodologia de efectuare a verificării și controalelor de către inspectorii de integritate, aprobată prin Ordinul Președintelui ANI nr. 8 din 24.01.2024, în vigoarea din 12.02.2024*, „cele 20 de salarii lunare medii pe economie se referă la: a) întreaga perioadă verificată; b) la un an calendaristic; c) la o altă perioadă mai scurtă. Existența „diferenței substanțiale” se va verifica totuși conform situației la ziua stabilirii acesteia, fie la sfârșitul fiecărui an sau a fiecărei perioade, conform mărimii salariului mediu pe economie din anul respectiv. Dacă în nici unul din ani diferența nu a depășit 20 de salarii medii pe economie, însă în urma sumării acestor diferențe depășește 20 de salarii medii pe economie, inspectorul de integritate va constata existența diferenței substanțiale”.

Reieșind din cele menționate supra, inspectorul de integritate a constatat prezența aparenței de existență a unei diferențe substanțiale între averea dobândită, veniturile obținute și cheltuielile realizate de către dna Ana Țiganaș și membrii familiei sale, pentru perioada 01.08.2016-31.12.2019, precum și caracterul nejustificat al deținerii acestei averi în mărime totală de -597 559,94 MDL, ca urmare a exercitării funcției de director al Instituției de Educație Timpurie nr. 78 din mun. Chișinău.

În altă ordine de idei, de evidențiat că, în conformitate cu prevederile art. 5 din Legea nr. 133/2016, declarația de avere și interese personale (denumită în continuare declarație) reprezintă un act personal și irevocabil al subiectului declarării, depus, pe proprie răspundere, sub formă de document electronic sau, după caz, în formă scrisă pe suport de hîrtie. Subiecții declarării sînt obligați, în condițiile prezentei legi, să își declare averea și interesele personale în conformitate cu modelul prevăzut în anexa nr. 1 la prezenta lege. Responsabilitatea pentru depunerea în termen a

declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.

Potrivit art. 6 alin. (1) din Legea nr. 133/2016, declarația se depune anual, pînă în data de 31 martie, indicîndu-se veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii de familie, concubinul/concubina lui în anul fiscal precedent, de asemenea bunurile deținute și interesele personale prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. b)–m) la data depunerii declarației.

Obiectul declarării averii și a intereselor personale de către subiecții declarării este statuat expres la art. 4 al Legii nr. 133/2016.

Fiind analizate declarațiile de avere și interese personale depuse de subiectul controlului, inspectorul de integritate a reținut declararea necorespunzătoare a averii și intereselor personale, după cum urmează:

1) În declarația de avere și interese personale pentru anul 2016, depusă la 24.02.2017;

- La capitolului II „Venituri” nu a fost declarată suma de 1858,86 lei, cu titlu de SER, achitată în luna februarie 2016 de către SRL Broker de Asigurare-Reasigurare „Destine Asig”; precum și venitul sub formă de pensie și suport financiar achitate de către Casa Națională de Asigurări Asociale;

- La cap. III „Bunuri imobile în țară și în străinătate” se atestă indicarea eronată și incompletă a bunurilor imobile (terenuri - 2) deținute în proprietate de către subiectul controlului și membrii familiei, or, potrivit datelor furnizate de Agenția Servicii Publice se atestă deținerea cu drept de proprietate a 9 terenuri, amplasate în XXXXX, și anume: - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 18.12.2014, înregistrat la cadastru la 02.11.2015; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 75 din 11.01.2012, înregistrat la cadastru la 11.01.2012; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 1329 din 12.07.2012, înregistrat la cadastru la 17.07.2012.

Referitor la bunurile imobile și anume „clădiri și construcții”, informațiile conținute în baza de date „e-Cadastru”, indică că, dna Ana Țiganaș deține cu drept de proprietate 2 bunuri imobile, și anume: casa de locuit individuală cu nr. cad. XXXXX, situată în XXXXX, S-282 m.p., în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005; și apartamentul cu nr. cad. XXXXX, amplasat în XXXXX, S-29,5 m.p., în temeiul Adevărîței Nr. 213 din 16.02.1995 (Duplicat din 16.11.2015), înregistrat la cadastru la 17.11.2015;

- La cap. IV. „Bunuri mobile în țară și în străinătate” se reține nedeclararea automobilului de model VAZ 21099, cu n/înm. XXXXX, în proprietatea dnei Ana Țiganaș începând cu anul 1997;

- La cap. VII. „Datorii” lipsește informația cu privire la datoria în mărime de 85 000 lei contractate de la BC „MAIB” S.A.

2) În declarația de avere și interese personale pentru anul 2020, depusă la 17.03.2021;

- La capitolului II. „Venituri” eronat au fost indicat veniturile sub formă de salariu și pensie pentru limită de vârstă, or, potrivit informației generate de SFS și cea furnizată de CNAS (salariul brut pentru anul 2020 a constituit 146 548,76 lei), pensia – 29246,34 lei și suport financiar unic – 900 lei. De asemenea, nu a fost declarat venitul (pensia pentru limită de vârstă) în mărime de 33961,89 lei, achitate soțului acesteia de către CNAS. Totodată, s-a constatat preluarea eronată a datelor cu privire la veniturile indicate în declarațiile anterioare.

- La cap. III. „Bunuri imobile în țară și în străinătate” se atestă indicarea eronată și incompletă a bunurilor imobile (terenuri - 3) deținute în proprietate de către dna Ana Țiganaș și membrii familiei, or, potrivit datelor furnizate de Agenția Servicii Publice se atestă deținerea cu drept de proprietate a 11 terenuri, amplasate în XXXXX, și anume: - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 18.12.2014, înregistrat la cadastru la 02.11.2015; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 75 din 11.01.2012, înregistrat la cadastru la 11.01.2012; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 1329 din 12.07.2012, înregistrat la cadastru la 17.07.2012; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 7527 din 16.10.2019, înregistrat la cadastru 24.12.2019; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 7527 din 16.10.2019, înregistrat la cadastru 24.12.2019.

În partea ce vizează „clădiri și construcții”, se reține declararea eronată și incompletă a acestora, or, informațiile conținute în baza de date „e-Cadastru”, indică că, dna Ana Țiganaș și membrii familiei dețin cu drept de proprietate 3 bunuri imobile, și anume: casa de locuit individuală cu nr. cad. XXXXX, amplasată în XXXXX, S-282 m.p., în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005; apartamentul cu nr. cad. XXXXX, situat în XXXXX, S-29,5 m.p., în temeiul Adeverinței Nr. 213 din 16.02.1995 (Duplicat din 16.11.2015), înregistrat la cadastru la 17.11.2015; și apartamentul cu nr. cad. XXXXX, amplasat în XXXXX, S-70,2 m.p., înregistrat la cadastru la 09.02.2018, în temeiul Contractului privind investițiile în construcții nr. 7084 din 13.04.2017 și Actului de transmitere-primire nr. 7 din 08.02.2018.

Suplimentar, reieșind din informația furnizată de SRL „Dansicons”, se atestă nedeclararea bunului imobil - încăperea nelocativă (debara) cu nr. cad. XXXXX, amplasată în XXXXX, procurată de subiectul controlului, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 12546 din 25.10.2018.

- La cap. IV. „Bunuri mobile în țară și în străinătate” se reține nedeclararea automobilului de model VAZ 21099, cu n/înm. XXXXX, în proprietatea dnei Ana Țiganaș începând cu anul 1997.

3) În declarațiile de avere și interese personale pentru anul 2021 (2 declarații), depuse la 30.03.2022, se reține următoarele:

- La capitolului II. „Venituri” eronat au fost indicate veniturile sub formă de salariu și pensie, or, potrivit informației generate de SFS și cea furnizată de CNAS (salariul brut pentru anul 2021 a constituit 189 150,95 lei), pensia pentru limită de vârstă – 30992,10 lei și suport financiar unic – 1000 lei. De asemenea, nu a fost declarat venitul (pensia pentru limită de vârstă) în mărime de 35 989,05 lei, achitate soțului subiectului declarării de către CNAS. Totodată, s-a constatat preluarea eronată a datelor cu privire la veniturile indicate în declarațiile anterioare.

- La cap. III. „Bunuri imobile în țară și în străinătate” se atestă indicarea eronată și incompletă a bunurilor imobile (terenuri - 3) deținute în proprietate de către dna Ana Țiganaș și membrii familiei, or, potrivit datelor furnizate de Agenția Servicii Publice se atestă deținerea cu drept de proprietate a 11 terenuri, amplasate în XXXXX, și anume: - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 18.12.2014, înregistrat la cadastru la 02.11.2015; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 75 din 11.01.2012, înregistrat la cadastru la 11.01.2012; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 1329 din 12.07.2012, înregistrat la cadastru la 17.07.2012; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 7527 din 16.10.2019, înregistrat la cadastru 24.12.2019; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 7527 din 16.10.2019, înregistrat la cadastru 24.12.2019.

Iar în partea ce vizează „clădiri și construcții”, se reține declararea eronată și incompletă a acestora, or, informațiile conținute în baza de date „e-Cadastru”, indică că, dna Ana Țiganaș și membrii familiei deține cu drept de proprietate 3 bunuri imobile, și anume: casa de locuit individuală cu nr. cad. XXXXX, situată în XXXXX, S-282 m.p., în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005; apartamentul cu nr. cad. XXXXX, amplasat în XXXXX, S-29,5 m.p., în temeiul Adeverinței Nr. 213 din 16.02.1995 (Duplicat din 16.11.2015), înregistrat la cadastru la 17.11.2015; și apartamentul cu nr. cad. XXXXX, situat în XXXXX, S-70,2 m.p., înregistrat la cadastru la 09.02.2018, în temeiul Contractului privind investițiile în construcții nr. 7084 din 13.04.2017 și Actului de transmitere-primire nr. 7 din 08.02.2018.

Suplimentar, reieșind din informația furnizată de SRL „Dansicons”, se atestă nedeclararea bunului imobil - încăperea nelocativă (debara) cu nr. cad. XXXXX, amplasată în XXXXX, procurată de subiectul controlului în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 12546 din 25.10.2018.

- La cap. IV. „Bunuri mobile în țară și în străinătate” se reține nedeclararea automobilului de model VAZ 21099, cu n/înm. XXXXX, în proprietatea dnei Ana Țiganaș începând cu anul 1997;

- Iar la cap. VII. „Datorii” se constată declararea eronată a acestora (170 000 lei), or, potrivit informației furnizate de BC „MAIB” S.A, dna Ana Țiganaș la data de 29.06.2021 a contractat un credit în sumă de 100 000 lei, iar la data de 27.09.2021 – 70 000 lei; prin urmare, la capitolul dat la rubrica „debitor” urma a fi indicat numele subiectului declarării, iar la rubrica „creditor” – denumirea entității bancare. De asemenea, se reține nedeclararea creditului în cuantum de 11944 lei, contractat la 28.07.2021 de către soțul acesteia de la OCN „Easy Credit” SRL.

4) În declarația de avere și interese personale pentru anul 2022, depusă la 10.03.2023, se reține următoarele:

- La capitolului II „Venituri” eronat au fost indicate veniturile sub formă de salariu și pensie, or, potrivit informației generate de SFS și cea furnizată de CNAS (salariul brut pentru anul 2022 a constituit doar suma de 153 488,87 lei) iar pensia pentru limită de vîrstă – 67516,51 lei. De asemenea, nu a fost declarat venitul (pensia pentru limită de vîrstă) în mărime de 42 819,51 lei, achitate soțului acesteia de către CNAS;

- La cap. III. „Bunuri imobile în țară și în străinătate” se atestă indicarea eronată și incompletă a bunurilor imobile (terenuri - 3) deținute în proprietate de către dna Ana Țiganaș și membrii familiei, or, potrivit datelor furnizate de Agenția Servicii Publice se atestă deținerea cu drept de proprietate a 11 terenuri, amplasate în XXXXX, și anume: - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 18.12.2014, înregistrat la cadastru la 02.11.2015; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren Nr. XXXXX din 23.11.2015, înregistrat la cadastru la 29.12.2016; - Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 75 din 11.01.2012, înregistrat la cadastru la 11.01.2012; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 1329 din 12.07.2012, înregistrat la cadastru la 17.07.2012; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 7527 din 16.10.2019, înregistrat la cadastru 24.12.2019; Nr. cad. XXXXX, obținut în baza contractului de vânzare-cumpărare Nr. 7527 din 16.10.2019, înregistrat la cadastru 24.12.2019.

Iar în partea ce vizează „clădiri și construcții”, se reține declararea eronată și incompletă a acestora, or, informațiile conținute în baza de date „e-Cadastru, indică că, dna Ana Țiganaș și membrii familiei deține cu drept de proprietate 3 bunuri imobile, și anume: casa de locuit individuală cu nr. cad. XXXXX, situată în XXXXX, S-282 m.p., în baza contractului de donație Nr. 7285 din 15.12.2005, înregistrat la cadastru la 16.12.2005; apartamentul cu nr. cad. XXXXX, amplasat în XXXXX, S-29,5 m.p., în temeiul Adeverinței Nr. 213 din 16.02.1995 (Duplicat din 16.11.2015), înregistrat la cadastru la 17.11.2015; și apartamentul cu nr. cad. XXXXX, situat în XXXXX, S-70,2 m.p., înregistrat la cadastru la 09.02.2018, în temeiul Contractului privind

investițiile în construcții nr. 7084 din 13.04.2017 și Actului de transmitere-primire nr. 7 din 08.02.2018.

Suplimentar, reieșind din informația furnizată de SRL „Dansicons”, se atestă nedeclararea bunului imobil - încăperea nelocativă (debara) cu nr. cad. XXXXX, amplasată în XXXXX, procurată în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 12546 din 25.10.2018.

- La cap. IV. „Bunuri mobile în țară și în străinătate” se reține nedeclararea automobilului de model VAZ 21099, cu n/înm. XXXXX, în proprietatea dnei Ana Țiganaș începând cu anul 1997;

- La cap. VII. „Datorii” se constată nedeclararea datoriilor (100 000 lei, 70 000 lei și 99 520 lei) contractate de către subiectul declarării în anul 2021 și 2022 de la BC „MAIB” S.A.

În conformitate cu prevederile art. 33 alin. (10) din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* (în continuare Legea nr. 132/2016), în cazul în care inspectorul de integritate are bănuieli rezonabile că persoana supusă controlului deține și alte bunuri decât cele înscrise în declarația de avere și interese personale sau există aparența de diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută, acesta îi solicită persoanei supuse controlului informații și dovezi privind justificarea acestei diferențe și punctul său de vedere. Punctul de vedere al persoanei supuse controlului urmează a fi prezentat în termen de 15 zile de la solicitare.

La caz, în cadrul procedurii de control privind respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale inițiat în privința dnei Ana Țiganaș s-a stabilit existența unei bănuieli rezonabile de a presupune că, deținând calitatea de subiect al declarării a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, manifestat prin nedeclararea în modul corespunzător a averii și intereselor personale și existența unei diferențe substanțiale ce depășește 20 de salarii medii lunare pe economie între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită de subiectul controlului împreună cu membrii familiei (în perioada controlului 01.08.2016-07.04.2023).

Astfel, prin scrisoarea cu nr. de ieșire 04-05/96 din 03.01.2024 (recepționată la 18.01.2024, fapt confirmat prin avizul de recepție anexate la materialele dosarului de control), s-a solicitat dnei Ana Țiganaș prezentarea punctului de vedere asupra eventualei încălcări a regimului juridic al averii și intereselor personale, ce formează obiectul controlului și dovezi privind justificarea diferenței substanțiale constatate între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută.

De asemenea, s-a solicitat prezentarea explicațiilor în scris asupra informațiilor nereflectate sau reflectate eronat în declarațiile de avere și interese personale depuse pentru anul 2016, 2020, 2021 și 2022 stabilite de către inspectorul de integritate în contradicție cu art. 4 alin. (1) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale și Regulamentul privind modul de completare a declarației de avere și interese personale în formă electronică.

La data de 31.01.2024, dna Ana Țiganaș a prezentat punctul de vedere asupra eventualei încălcări a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, prin care a comunicat următoarele:

„Astfel, Vă informez că potrivit tabelului de calcul al diferenței, anexat la solicitarea nr. 04-05/96 din 03 ianuarie 2024, soldul mijloacelor financiare deținute de subiectul controlului la începutul perioadei de verificare și anume 01.08.2016 este de 0 lei. [...]

Referitor la obținerea veniturilor pînă la perioada supusă controlului comunic că în perioada 1991-2016, atît eu cît și soțul am fost angajați în câmpul muncii, obținând venituri care nu au fost luate în calcul la stabilirea diferenței.

Astfel, potrivit art. 226⁷ din Codul Fiscal, persoana fizică cetățean al Republicii Moldova care, la situația de la 1 ianuarie 2012, deține mijloace bănești în sumă mai mare de 500 000 lei sau echivalentul acesteia în valută străină are obligația să depună la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat de la locul de domiciliu sau reședință ori la Serviciul Fiscal de Stat, pînă la 31 decembrie 2012, declarația cu privire la disponibilul de mijloace bănești. În cazul în care suma declarată va fi mai mare de un milion de lei, persoana fizică este obligată să anexeze la declarație documentele care confirmă disponibilul sumei declarate. Astfel, se consideră că persoanele care nu au depus declarație cu privire la disponibilul de mijloace financiare bănești pînă la 31 decembrie 2012, dețin aceste mijloace bănești în sumă de pînă la 500 000 lei.

Astfel, comunic că la situația din 01 ianuarie 2012, dețineam mijloace financiare în sumă de 300 000 lei și soțul în sumă de 300 000 lei (acumulate pe parcursul activității).

[...]

Raportate la speță, normele legale indicate, instituie prezumția că la începutul perioadei de verificare, eu împreună cu soțul XXXXX am deținut efectiv 600 000 lei, fără a avea obligația de a depune declarația cu privire la disponibilul de mijloace bănești și dobândirea acesteia se prezumă legală.

Luând în considerație cele expuse, solicit includerea în tabelul de analiză a mijloacelor financiare din care poate fi justificată diferența, în sumă de 600 000 lei, deținute efectiv la începutul perioadei de verificare de către mine și soțul XXXXX.

Mai mult ca atît, după cum am indicat și în răspunsurile anterioare, la 18 iulie 2017 a împrumutat de la XXXXX, mijloace financiare în sumă de 25 000 Euro pe o perioadă de 8 ani, pînă în anul 2025. Copia autenticată a recipisei fiind prezentată anterior și la moment se află la materialele dosarului de control.

Luând în considerație cele expuse, solicit includerea în tabelul de analiză a mijloacelor financiare din care poate fi justificată diferența, în sumă de 25 000 Euro, obținută de către mine la 18 iulie 2017.

[...]

Suplimentar, comunic că din analiza prealabilă a tabelului de calcul am stabilit unele erori cum ar fi includerea cheltuielilor minime de existență.

Este de menționat că, includerea acestor cheltuieli în tabelul de analiză, nu reflectă situația reală a subiectului controlului, or, nu există probe pertinente, concludente și utile, care să demonstreze în mod echivoc suportarea acestor cheltuieli în special la data indicată în tabel.

[...]

Luând în considerație cele expuse, solicit excluderea din tabelul de analiză a cheltuielilor indicate ca „cheltuieli minime de existență”.

[...].

Solicit ca în cazul în care informațiile din punctul de vedere nu vor fi luate în calcul ca mijloace financiare din care poate fi justificată diferența, să fiu informat despre acest fapt pînă la emiterea actului de constatare cu acordarea termenului suplimentar pentru efectuarea expertizei extrajudiciare contabile. [...]

Totodată, referitor la solicitarea prezentării explicațiilor asupra informațiilor nereflectate sau reflectate eronat în declarațiile de avere și interese personale depuse pentru anii 2016, 2020,

2021 și 2022 comunic că la moment nu posed toate actele pentru a mă expune despre corectitudinea introducerii informațiilor în declarațiile de avere și interese personale, însă admit că din neatenție și necunoașterea perfectă a legislației la acel moment, posibil am admis nedeclararea sau declararea eronată a unor informații. Menționez și Vă asigur că nu am avut intenția de ascunde careva informație în special despre deținerea anumitor bunuri, or, majoritatea bunurilor imobile neindicate au fost dobândite prin contract de donație, pentru care nu am suportat careva cheltuieli”.

Analizând punctul de vedere prezentat de către subiectul controlului în special în partea ce vizează „...comunic că la situația din 01 ianuarie 2012, dețineam mijloace financiare în sumă de 300 000 lei și soțul în sumă de 300 000 lei (acumulate pe parcursul activității),...solicit includerea în tabelul de analiză a mijloacelor financiare din care poate fi justificată diferența, în sumă de 600 000 lei, deținute efectiv la începutul perioadei de verificare de către mine și soțul XXXXX...”, prin demersul nr. 04-05/1336 din 01.02.2024, s-a solicitat dnei Ana Țiganaș și soțului acesteia prezentarea în termen de 15 zile, de la recepționarea demersului, acte justificative care să confirme proveniența mijloacelor financiare în mărime de 600 000 lei, pretinse a fi deținute de către familia acesteia la data de 01.01.2012, precum și la începutul perioadei de verificare 01.08.2016.

Prin răspunsul nr. 2447 din 19.02.2024 (la demersul nr. 04-05/1336 din 01.02.2024), dna Ana Țiganaș și soțul acesteia, au comunicat următoarele: „...menționez că nu am păstrat acte justificative care ar demonstra deținerea mijloacelor financiare în sumă de 600 000 lei de către familia noastră la începutul perioadei de verificare, însă prisma art. 226⁷ din Codul Fiscal precum și a practicii judiciare la care am făcut referire în punctul de vedere, astfel de acte nici nu sunt necesare, or, normele menționate instituie prezumția că la începutul perioadei de verificare, eu împreună cu soțul XXXXX am deținut efectiv 600 000 lei, fără a avea obligația de a depune declarația cu privire la disponibilul de mijloace bănești și dobândirea acesteia se prezumă legală”.

Revenind la punctul de vedere prezentat de către subiectul controlului, la solicitările invocate, în continuare inspectorul de integritate se va expune separat pe fiecare solicitare în parte, după cum urmează:

Cu privire la solicitarea privind „includerea în tabelul de analiză a mijloacelor financiare din care poate fi justificată diferența, în sumă de 600 000 lei, deținute efectiv la începutul perioadei de verificare de către subiectul controlului și soțul acesteia”, inspectorul de integritate o va respinge din următoarele considerente:

1) Dna Ana Țiganaș nu a prezentat acte justificative care să confirme proveniența mijloacelor financiare în mărime de 600 000 lei, pretinse a fi deținute de către familia acesteia la data de 01.01.2012, precum și la începutul perioadei de verificare 01.08.2016, or, art. 20 alin.(2), lit.a¹) din Legea nr. 132/2016 în coraport cu pct. 77 și pct. 114 din Metodologia de efectuare a verificărilor și controalelor de către inspectorii de integritate, aprobată prin Ordinul Președintelui ANI nr. 8 din 24.01.2024, în vigoarea din 12.02.2024, expres stipulează: „în tabelul Excel al controlului averii, rubrica „venituri/fluxuri de numerar de intrare”, inspectorul de integritate va include „soldul mijloacelor bănești inițial (justificat) al subiectului declarării și al membrilor de familie din perioada precedentă... În cazul controlului averii și intereselor personale, sarcina inspectorului este să stabilească un dubiu rezonabil cu privire la diferența între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută. Conform art. 33 alin.(10) din Legea nr. 132/2016, îi revine subiectului supus controlului să prezinte informații și dovezi care să combată acest dubiu. Dacă informațiile din dosar, inclusiv cele prezentate de subiectul controlului, nu combat dubiul,

inspectorul de integritate constată că persoana supusă controlului nu a declarat toată averea sau că există o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită”. Or, argumentul subiectului controlului precum că, „*prin prisma art. 226⁷ din Codul Fiscal, astfel de acte nici nu sunt necesare, or, normele menționate instituie prezumția că la începutul perioadei de verificare, eu împreună cu soțul XXXXX am deținut efectiv 600 000 lei, fără a avea obligația de a depune declarația cu privire la disponibilul de mijloace bănești și dobândirea acesteia se prezumă legală*”, inspectorul îl apreciază critic, pe motiv că, art. 226⁷ din Codul Fiscal prevede că „*persoana fizică cetățean al Republicii Moldova care, la situația de la 1 ianuarie 2012, deține mijloace bănești în sumă mai mare de 500 mii lei sau echivalentul acesteia în valută străină are obligația să depună la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat de la locul de domiciliu sau reședință ori la Serviciul Fiscal de Stat, pînă la 31 decembrie 2012, declarația cu privire la disponibilul de mijloace bănești. În cazul în care suma declarată va fi mai mare de un milion de lei, persoana fizică este obligată să anexeze la declarație documentele care confirmă disponibilul sumei declarate*”, prin urmare, statul prin norma menționată supra a recunoscut disponibilul de mijloace bănești persoanelor care au declarat suma cuprinsă între 500 000 lei – 1 000 000 lei (sau echivalentul acesteia în valută străină), fără a fi necesare documente care confirmă disponibilul sumei declarate – condiție care nu este întrunită în prezenta speță, or, dna Ana Țiganaș/soțul acesteia, după cum a fost invocat în punctul de vedere/explicație nu au depus declarație cu privire la disponibilul de mijloace bănești în sumă mai mare de 500 000 lei sau echivalentul acesteia în valută străină. Respectiv, presupusele mijloace financiare în cuantum de 600 000 lei, deținute de către familia Țiganaș la data de 01.01.2012 și respectiv la 01.08.2016 urmau a fi probate prin acte confirmative.

2) Potrivit pct. 105 din Metodologia enunțată supra, „în vederea stabilirii soldului inițial, inspectorul de integritate este în drept de a extinde controlul și asupra unor perioade anterioare”. Respectiv, reieșind din faptul că subiectul controlului invocă deținerea de către familia sa la data de 01.01.2012 și respectiv la 01.08.2016 a economiilor de numerar în cuantum de 600 000 lei, au fost analizate datele incluse în declarațiile cu privire la veniturile și proprietățile în coraport cu informațiile generate de bazele de date și registrele de stat accesate on-line.

Respectiv, sub aspectul veniturilor declarate/obținute în perioada anilor 01.01.2012-31.07.2016, de către familia Țiganaș, inspectorul reține următoarele:

Anul 2012 – 46 170,45 lei - salariu net obținut de către dna Ana Țiganaș;

Anul 2013 – 47 058,28 lei - salariu net obținut de către dna Ana Țiganaș;

Anul 2014 – 51 252,45 lei - salariu net obținut de către dna Ana Țiganaș;

Anul 2015 – 69 585,32 lei (65 387,26 lei salariu net obținut de către dna Ana Țiganaș + 4198,06 lei - salariu net obținut de către dl XXXXX);

Pentru perioada 01.01.2016-31.07.2016 – 49 398,58 lei (1728,74 lei (SER - Broker de Asigurare-Reasigurare Destine Asig SRL) + 47 669,84 lei salariu net obținut de către dna Ana Țiganaș).

Prin urmare, pentru perioada 01.01.2012-31.07.2016, reieșind din datele generate de Serviciul Fiscal de Stat și cele incluse de subiectul declarării în declarațiile cu privire la veniturile și proprietățile pentru anii 2012-2015, inspectorul de integritate constată că familia Țiganaș a obținut venituri totale în cuantum de cca 263 465,08 lei.

De asemenea, la capitolul „datorii” din declarația cu privire la venituri și proprietate pentru anul 2012 (depusă la 07.03.2013) se reține suma de 7942 lei, contractată în anul 2012 de la instituția bancară Mobiasbank – datorie care nu se mai regăsește în declarațiile ulterioare; precum

și datoria de 85 000 lei, contractată în anul 2015 de la BC „MAIB” S.A, indicată în declarația cu privire la venituri și proprietate pentru anul 2015, depusă la 01.03.2016.

Totodată, de menționat că, urmare a analizei extrasului din contul bancar deținut/deschis de către dna Ana Țiganaș în cadrul „OTP Bank” S.A., prezentat în format Excel, inspectorul de integritate a reținut contractarea la data de 22.05.2015 a unui credit în sumă de 18 000 lei, rambursat anticipat la 23.11.2015.

Sub aspectul cheltuielilor suportate, se reține următoarele:

- procurarea în anul 2012 a 2 terenuri la prețul total de 2821 lei, potrivit datelor indicate în declarația cu privire la venituri și proprietate pentru anul 2012.

- achitățile efectuate în perioada 14.08.2015-31.07.2016 în sumă totală de 474 696,34 MDL aferent contractului investițional nr. 16/I din 14.08.2015 privind construcția spațiului locativ, încheiat între „Dansicons” SRL și XXXXX, care avea ca obiect imobilul (apartamentul cu 1 cameră) cu nr. cad. XXXXX, S-45,6 m.p., amplasat în XXXXX.

- Cheltuieli minime de existență pentru 3 membri, pentru perioada 01.01.2012-31.07.2016 în cuantum total de cca 297 064 lei (conform datelor generate de Biroul Național de Statistică).

Potrivit calculelor expuse supra, inspectorul de integritate conchide că, familia Țiganaș la data 01.08.2016 (data inițierii controlului) nicidecum nu putea deține suma de 600 000 lei, or, în perioada anilor 01.01.2012-31.07.2016, familia subiectului controlului a obținut venituri în cuantum de cca 374 407,08 lei (fiind incluse și suma creditelor menționate supra (7942 lei, 18 000 lei și 85 000 lei) și a suportat cheltuieli în mărime totală de cca 802 072,34 lei (fără a fi incluse ratele achitate în vederea rambursării creditului în cuantum de 85 000 lei, contractat în anul 2015 de la B.C. „MAIB” S.A.).

Prin urmare, dubiile privind deținerea de către familia Țiganaș la data de 01.01.2012 și la 01.08.2016 a economiilor de numerar în cuantum de 600 000 lei, se confirmă și prin contractarea împrumuturilor menționate supra, or, în cazul deținerii respectivului numerar, nu ar fi apărut necesitatea de a contra împrumuturi bănești de la instituții bancare.

În concluzie, reieșind din faptul că, pentru perioada 01.01.2012-31.07.2016, cheltuielile suportate depășesc veniturile obținute, inspectorul de integritate își menține poziția prin stabilirea soldului inițial deținut de familia Țiganaș la începutul verificării de „0” lei, or, prin invocarea deținerii la data de 01.01.2012 și la 01.08.2016 a venitului de 600 000 lei (fără a fi probat prin acte confirmative), combătute prin calculele descrise supra, se atestă intenția subiectului controlului de a justifica în orice mod diferența substanțială constatată.

Cu privire la solicitarea subiectului controlului invocată în punctul de vedere privind *„inclusiunea în tabelul de analiză a mijloacelor financiare din care poate fi justificată diferența, în sumă de 25 000 Euro, obținută la 18 iulie 2017”*, inspectorul de integritate o va respinge din considerentele expuse infra:

La etapa verificării prealabile a sesizării, urmare a consultării datelor generate de SIA „e-Integritate”, s-a reținut lipsa declarațiilor de avere și interese personale pentru anii 2017-2019, depuse de către dna Ana Țiganaș, în calitate de subiect al declarării - director al Instituției de Educație Timpurie nr. 78 din mun. Chișinău.

Respectiv, prin demersul nr. 04-05/2068 din 31.03.2023, recepționat la 15.05.2023, în corespundere cu prevederile art. 27 alin.(10)-(11) din Legea nr. 132/2016, s-a solicitat dnei Ana Țiganaș, depunerea în termen de 30 zile, a declarațiilor de avere și interese personale pentru anii 2017-2019.

La data de 12.06.2023 și 16.06.2023, dna Ana Țiganaș a depus declarații de avere și interese personale (inițiale și rectificate) pentru anii 2017-2019.

Fiind analizate declarațiile de avere și interese personale depuse ulterior inițierii controlului pentru anii 2017-2019 (*de precizat că, motivul inițierii controlului fiind prezența aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor întru verificarea existenței și justificarea disponibilității financiare/sursa de venit/proveniența banilor în sumă de 50 112 Euro, în vederea achitării tranșelor/ratelor pentru construcția bunului imobil – apartamentul nr. XXXXX, amplasat în XXXXX, potrivit contractului investițional nr. 77/I din 12.04.2017, or, în termenul acordat cât și pînă la emiterea procesului-verbal de inițiere a controlului, dna Ana Țiganaș nu a prezentat documente justificative care ar proba disponibilitatea financiară pentru investirea în construcția apartamentul menționat – fapt expres stipulat în procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 51/05 din 07.04.2023), inspectorul de integritate a reținut declararea la capitolul de rigoare a declarației, datoria în mărime de 25 000 euro, contractată în anul 2017 de la persoana fizică XXXXX, scadentă la 2025, cu rata dobânzii de 0 % – datorie care însă nu se regăsește în nici o declarație de avere și interese personale depusă de către dna Ana Țiganaș pentru anii 2020-2022.*

Prin demersul nr. 04-05/4230 din 29.06.2023, s-a solicitat subiectului controlului explicații în raport cu datoria menționată supra.

Prin explicația depusă la data de 25.08.2023, dna Ana Țiganaș a comunicat următoarele: „La 18 iulie 2017 am împrumut de la XXXXX, mijloace financiare în sumă de 25 000 Euro pe o perioadă de 8 ani, pînă în anul 2025. Banii au fost transmiși în numerar la data indicată în recipisă. Pînă la data de 07.04.2023 nu au fost rambursate careva plăți a împrumutului, acesta fiind acordat pe o perioadă de 8 ani, pînă în anul 2025. Pe împrumutătorul XXXXX îl cunosc de mai mult timp, fiind în relație de prietenie cu părinții acestuia precum și sunt nana de botez a dlui XXXXX. Motivul nedeclarării împrumutului în mărime de 25 000 euro la depunerea declarațiilor de avere și interese personale pentru anul 2020, 2021 și 2022 a fost necunoașterea perfectă a legislației privind declararea averii și intereselor personale, precum și lipsa instruirilor efectuate de către Autoritatea Națională de Integritate...”

Analizînd explicația prezentată, inspectorul de integritate consideră oportun de a evidenția următoarele aspecte:

La depunerea declarației de avere și interese personale pentru anul 2021, la data de 30.03.2022, la cap. VII. „Datorii”, dna Ana Țiganaș a indicat datoria în cuantum de 170 000 lei, contractată în anul 2021, scadent la 2024, la rubrica „creditor” fiind indicată numele acesteia, iar la „debitor” fiind indicat numele soțului său, care prin explicația din 06.11.2023 a comunicat următoarele: „...datoria menționată reprezintă creditul acordat de către BC „Moldova Agroindbank” la data de 29 iunie 2021 în sumă de 100 000 lei și la data de 27 septembrie 2021 în sumă de 70 000 lei”.

Prin urmare, cele menționate supra demonstrează cu certitudine că subiectul controlului cunoștea despre obligația de a declara datoriile existente la data depunerii declarațiilor, însă nu a declarat „presupusa datorie în mărime de 25 000 euro” contractată în anul 2017, activă la data depunerii declarației pentru anul 2021. Iar cu privire la „necunoașterea perfectă a legislației privind declararea averii și intereselor personale precum și lipsa instruirilor efectuate de către Autoritatea Națională de Integritate”, inspectorul de integritate evidențiază că, pe pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate este publicat Regulamentul privind modul de completare a declarației de avere și interese personale în formă electronică, precum și sunt afișate

numerele de telefoane ale persoanelor care oferă consultație în problemele apărute la depunerea declarațiilor de avere și interese personale. Suplimentar, inspectorul evidențiază că, dna Ana Țiganaș, în calitate de subiect al declarării avea obligația de a respecta regimului juridic de declarare a averii și intereselor personale, expres reglementat de prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

De asemenea, fiind analizate declarațiile cu privire la venituri și proprietate depuse pentru anul 2012 și 2015, se reține declararea la cap. „Datorii” a datoriilor în cuantum de 7942 lei și 85 000 lei – circumstanță care dovedește încă o dată că dna Ana Țiganaș cunoștea despre faptul că la depunerea declarației de avere și interese personale urmează a fi indicate datoriile existente la data depunerii acesteia.

Totodată, de menționat că, „presupusa datorie de 25 000 euro, contractată la 18.07.2017” și recipisa prezentată la etapa controlului, nu a fost invocată „ca venit obținut/deținut în anul 2017” la etapa verificării prealabile a sesizării, care ar justifica disponibilitatea financiară în raport cu modificarea patrimonială esențială intervenită în perioada controlului, necăținnd la faptul că subiectului declarării i s-a solicitat prezentarea documentelor justificative ce confirmă capacitatea financiară a familiei vis-a-vis de bunul imobil dobândit, însă dna Ana Țiganaș în termenul acordat cât și pînă la inițierea controlului nu a prezentat careva acte confirmative în acest sens.

Prin urmare, inspectorul de integritate concluzionează că „presupusa datorie de 25 000 euro, contractată la 18.07.2017, scadentă la 2025”, nu a fost luată în calcul ca venit deținut/obținut în anul 2017, or, declararea acesteia la depunerea declarațiilor de avere și interese personale ulterioare inițierii controlului a avut drept scop justificarea aparenței de diferență substanțială constatată la etapa verificării prealabile a sesizării depusă în privința acesteia, soldată cu emiterea procesului-verbal de inițiere a controlului averii și intereselor personale.

În altă ordine de idei, urmează de evidențiat că, dlui XXXXX (eventualul împrumutător) cât și subiectului controlului le-au fost solicitate prezentarea documentelor confirmative ce atestă disponibilitatea financiară a împrumutătorului în vederea acordării la data de 18.07.2017 a împrumutului în mărime de 25 000 euro, către dna Ana Țiganaș, însă, la caz, nefiind prezentate probe suficiente, concludente și pertinente în acest sens. Mai mult ca atât, în cadrul controlului, dna Ana Țiganaș nu a manifestat un comportament activ în vederea prezentării actelor în raport cu disponibilitatea financiară a împrumutătorului, or, reieșind din prevederile pct. 77 din Metodologia de efectuare a verificărilor și controalelor de către inspectorii de integritate, aprobată prin Ordinul Președintelui ANI nr. 8 din 24.01.2024, în vigoare din 12.02.2024: „În cazul controlului averii și intereselor personale, sarcina inspectorului este să stabilească un dubiu rezonabil cu privire la diferența între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută. Conform art. 33 alin.(10) al Legii nr. 132/2016, îi revine subiectului supus controlului să prezinte informații și dovezi care să combată acest dubiu. Dacă informații din dosar, inclusiv cele prezentate de subiectul controlului, nu combat dubiul, inspectorul de integritate constată că persoană supusă controlului nu a declarat toată averea sau că există o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită”.

În partea ce vizează solicitarea dnei Ana Țiganaș prezentă în punctul de vedere privind „excluderea din tabelul de calcul a cheltuielilor minime de existență”, inspectorul de integritate o va respinge, din considerentele expuse anterior în prezentul Act de constatare.

În final, cu privire la ultima solicitare a subiectului controlului „în cazul în care informațiile din punctul de vedere nu vor fi luate în calcul ca mijloace financiare din care poate fi justificată diferența, să fiu informat despre acest fapt pînă la emiterea actului de constatare cu acordarea termenului suplimentar pentru efectuarea expertizei extrajudiciare contabile...”, inspectorul de integritate de asemenea o va respinge, or, art. 33 alin.(10) și art. 34 alin.(1) din Legea nr. 132/2016 expres prevăd conduita ce urmează a fi adoptată de către inspectorul de integritate ulterior prezentării punctului de vedere de către subiectul controlului. Iar dezacordul subiectului controlului cu tabelul de calcul al veniturilor și cheltuielilor care este parte componentă a dosarului de control poate fi exercitat de către aceasta prin contestarea în instanța de judecată a actului de constatare, în corespundere cu art. 36 alin.(1) din Legea menționată supra.

Potrivit art. 33 alin.(10) din Legea nr. 132/2016, în caz de neprezentare a informațiilor sau dovezilor privind justificarea diferenței între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută de subiectul declarării personal sau prin intermediul unor terți, inspectorul de integritate constată, dacă alte documente sau informații nu sugerează contrariul, că persoana verificată nu a declarat toată averea sau că există o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită.

Concluzionând cele expuse supra, în cadrul procedurii de control a averii și intereselor personale, s-a constatat că, dna Ana Țiganaș, în exercitarea funcției de director al Instituției de Educație Timpurie nr. 78 din mun. Chișinău, a încălcat regimul juridic al declarării averii și a intereselor personale manifestată prin nedeclararea în modul corespunzător a averii și intereselor personale și existența unei diferențe substanțiale între averea dobândită, veniturile obținute și cheltuielile realizate de către aceasta și membrii familiei sale, pentru perioada 01.08.2016-31.12.2019, precum și caracterul nejustificat al deținerii acestei averi, în mărime totală de -597 559,94 MDL.

Conform art. 34 alin.(1) din Legea nr. 132/2016, dacă inspectorul de integritate constată că averea și interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă există o diferență substanțială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, aplică sancțiunea contravențională și alte măsuri prevăzute de lege.

În consonanță cu art. 34 alin.(3) din Legea menționată supra, dacă constată o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită a persoanei supuse controlului, inspectorul de integritate dispune încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acesteia și aplică interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică. Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

Potrivit art. 34 alin.(5)-(6) din Legea nr. 132/2016, în situația prevăzută la alin. (3), Autoritatea aplică orice măsuri de asigurare necesare și se adresează în instanța de judecată de la sediul Autorității în vederea încasării în folosul statului a valorii averii nejustificate sau a confiscării acesteia. Acțiunea respectivă se depune la Judecătoria Chișinău în termen de un an din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv.

În cazul contestării actului prin care se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, Autoritatea poate solicita confiscarea averii nejustificate în cadrul procedurilor de contestare a actului de constatare.

Subsecvent, art. 23 alin.(5)-(7) din Legea nr. 133/2016, statuează că, persoana a cărei avere a fost constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărîre judecătorească definitivă, va fi destituită sau revocată, după caz, din funcția pe care o deține.

Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)–(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică și/sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electivă, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau de la data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție electivă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la data încetării mandatului.

În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitiv și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese.

Având în vedere cele constatate, în conformitate cu prevederile art. 19, art. 34-36 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către *dna Ana Țiganaș, director al Instituției de Educație Timpurie nr. 78 din mun. Chișinău*, manifestată prin nedeclararea în modul corespunzător a averii și intereselor personale, în circumstanțele descrise în prezentul Act.

2. Se constată existența unei diferențe substanțiale între averea dobândită, veniturile obținute și cheltuielile realizate de către *dna Ana Țiganaș* și membrii familiei sale, pentru perioada 01.08.2016-31.12.2019, precum și caracterul nejustificat al deținerii acestei averi, în mărime totală de **-597 559,94 MDL**.

3. Se transmite prezenta cauză în instanța de judecată competentă spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate în condițiile prevăzute la art. 34 alin. (5) din Legea nr. 132/2016.

4. Se dispune încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu în condițiile prevăzute la art. 34 alin. (3) din Legea nr. 132/2016.

5. Se decede *dna Ana Țiganaș* din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electivă, pe o perioadă de 3 ani și se înscrie în Registru, în condițiile prevăzute la art. 23 alin. (5)-(7) din Legea nr. 133/2016.

6. Se aduce la cunoștința *dnei Ana Țiganaș* prezentul act de constatare și se comunică despre dreptul contestării acestuia în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, MD-2043, mun. Chișinău, str. Teilor nr.4

**Inspector de integritate superior
al Inspectoratului de Integritate**

Ana CROITOR